

Gündüz alinteri GECE AKIL TERİ

İstanbulu sanayiciler sahurda ülkenin sorunlarını tartıştı. Eski Bakan Müezzinoğlu'nun da katıldığı sohbet toplantısında akıl teri, oynak tansiyon, İstanbul'da sanayi, lüzumsuz ithalat gibi başlıklar öne çıktı

RECEP ERÇİN

recep@aydinlikgazete.com

Artık yatırım
dönemine
girmeliyiz

SANAYİCİLER Ramazan'da da boş durmuyor. Gündüz iş, akşam iftar derken sahurda da istişare toplantıları yapıyorlar. Geçen günlerde İMES Sanayi Sitesi Başkanı ve İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Üyesi Kemal Akar ile İSO Meclis Başkanlık Divanı Üyesi Serdar Urfalıtar bir sahur programı düzenledi.

Gece yarısı başlayıp sahura kadar süren sohbetin onur konuğu Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı görevlerinde bulunmuş, Adalet ve Kalkınma Partisi Milletvekili Mehmet Müezzinoğlu'ydü. Toplantının diğer konuşmacıları İSO Başkanı Erdal Bahçivan, İstanbul Ticaret Odası Başkanı Şekib Avdağ ve Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkan Vekili Tahsin Öztiryaki oldu. Bir diğer TIM Başkan Vekili Mustafa Çıkrıkcıoğlu da sohbetin katılımcıları arasındaydı.

OYNAK TANSİYON VAR

Biz de hem Kemal Akar hem de Serdar Urfalıtar'ın davetlisi olarak bir kaç gazeteci üstat ile sohbeti takip ettik. Sohbeta hiç şüphesiz Müezzinoğlu'nun "akıl teri" açıklamaları damga vurdu. "Hep alın teri kutsaldır dedik. Ama akıl terinin önemini bilmedik" diyen Müezzinoğlu, akıl terimizi aktımadığımız için birilerinin gelip bizi sömürdüğünü ifade etti. İslam açısından da aklın ve akli işletmenin önemine atıf yapan Müezzinoğlu, "Sorumluluğu başkasına havale etmişiz; işte hoca bilir, patron bilir cemaat lideri bilir, siyasi liderimiz bilir... Bu kafa sakı olsun diye verilmedi" ifadelerini kullandı. Ekonominin sıkıntılı bir süreçten geçtiğine dikkat çeken Müezzinoğlu, "Geçen yıl da istihdamla ilgili sıkıntı vardı ama adımlar atıldı. Son iki üç aydır dövizin geldiği nokta, dünyanın geldiği noktalar... Yüksek tansiyonu tedavi etmek sorun değil ama oynak tansiyonu tedavi etmek mümkün değil.

Erdal beyin dediği gibi doktorum ama tansiyon yükselince ilaç versem tansiyon 8'e düşüyor, çıkarmaya çalışınca çok yükseliyor 28'e çıkıyor. Günlük takip yerine saatlik takip gerekiyor. Hem doktor hem hasta zorlanıyor" diye konuştu.

HEPİMİZİN YÜKÜ

Ekonominin neden bu hale geldiğini sanayicilerin çok daha iyi bildiğini kaydeden Müezzinoğlu, şu uyarıyı yaptı:

"Burada güven ve istikrar önemli. Nerede olursa olsun en alttan en üste, bu tereddüt başladığı an oynak tansiyon başlar. Ne yapıp yapıp 24-25 Haziran'dan sonra güvenin, istikrarın güçleneceği bir süreci yakalamalıyız. Masanın o başı, şu başı yok hepimiz aynı gemideyiz. Bu gemi bu ülke bizim. Sorunları da bizim. Bu millet büyük bir millettir ortak akli ve sağduyuyu kaybetmemek lazım. Oynak tansiyonla tünele girip çıkmazsak, bu hepimizin başında vicdani yük ve sorundur."

İSO Başkanı Erdal Bahçivan konuşmasına, sahur programında birlikte katıldığımız ve yakın zamanda Hürriyet Gazetesi'nin Yayın Müdürü olan Vahap Munyar'ı tebrik ederek başladı. Bahçivan, "Vahap beyin Türk basınının amirali, çekirdeğinden gelip güzide bir markanın başında olması büyük bir gurur" ifadelerini kullandı.

İSO 500 Sanayi Kuruluşu araştırmasına yönelik bir soruyu yanıtlayan Bahçivan, "Dünyadaki en kötü ülkede bile kârın yüzde 10-15'i finansmana giderken bizde yüzde 50'lerde. Sanayide kapasiteler doldu. Belli sınıra geldi. Yeni yatırım dönemine girmemiz gerekiyor" dedi.

Yıllar sonra iklimin üretim ekonomisini destekler hale geldiğini belirten Başkan Bahçivan, "Bunu güçlü yatırımlarla desteklemek lazım. Bizi umutlandıran, bize lig atlatarak o yatırım dönemini, iklimi şu iki aylık süreç geciktiriyor. Güvenin tazelenmesi ve oynak tansiyon döneminin normale dönmesiyle beraber o iklim kavuşacağız" diye konuştu.

Mahzun bir İstanbul var!

KONUŞMASINA İstanbul'un sanayi için önemine dikkat çekerek başlayan İTO Başkanı Şekib Avdağ de, şunları dile getirdi: "İstanbul'da sanayi adeta tu kaka edildi. Mahzun bir İstanbul var. Yatırım ikliminin iyileştirilmesiyle ilgili teşvikler geldi ama her yer bir tarafa İstanbul bir tarafa.. Savunma sanayi dışında teşvik yok. Yeni, teknolojik bir yatırım yapılacak ama bunu İstanbul'da yaptığında teşvik alamıyorsunuz. Başka yere taşınma imkanı da yok. Bu rasyonel de değil."

Ara mal açığını kapatmak lazım

TİM Başkan Vekili, İstanbul Demir ve Demirdışı Metaller İhracatçıları Birliği Başkanı Tahsin Öztiryaki, üretime mutlaka akıl teri katmamız gerektiğini söyledi. Üretimdeki ara mal açığına dikkat çeken Öztiryaki, şunları ifade etti: "172 milyar dolar ara mamül ithalatımız var. Her sektörü inceleyip; az yapıyorsa, çok yapıyorsa, standart düşüğe onları güçlendirmek için... Ara mamül açığının yarısını kapsatsak yeter.

Kolay olsun diye ithal ediyoruz ama burada akıl terini dökerek bunu azaltmamız gerekiyor. 20 milyar dolar civarında tutan ve gelmesi hayatımızı hiç etkilemeyecek ithal mallar var. Yerli malında devletin alımlarını önemli. Devlet ithalatını yaparken yapışlet devrette havaalanı, hastaneler devlet satın alımı değil ama bunlar da devlet alımıdır diyecek madde eklemeliyiz, yoksa bunlar istedikleri yerden alım yapabiliyorlar."

6 kooperatif ISO 500'e girdi

GÜMRÜK ve Ticaret Bakanlığınca, İstanbul Sanayi Odası tarafından (ISO) açıklanan, 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içinde 6 kooperatifin yer aldığı bildirildi. Gümrük ve Ticaret Bakanlığından yapılan açıklamada kooperatiflerin, ülkelerin ekonomik ve sosyal kalkınmasına önemli katkılar sağladıkları kaydedildi. Kooperatifçiliğin Türkiye'de köklü tarihiyle oldukça önemli bir yere sahip olduğu belirtilerek, "Kooperatifçilik, bugün 7 milyondan fazla insanımızın gönüllü olarak katıldığı bir ekonomik girişim modeli olmayı başarmıştır. Kooperatiflerin, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu içinde yer alabilmeleri ayrı bir önem taşımaktadır." değerlendirilmesinde bulunuldu.

TRAKYABİRLİK 113'ÜNCÜ SIRADA

Bakanlığın görev alanı içerisindeki kooperatif türlerinden tarım satış kooperatif ve birliklerinin, üreticilerin güçlerini birleştirerek rekabet ve pazarlık gücü kazandığı kuruluşlar olduğuna işaret edilerek, şunları kaydedildi: "Bu kooperatifler, üreticiyi üretim ve pazarlama sürecinde yalnız bırakmazken üretimin devamlılığını sağlamak konusunda da üretici için güven teşkil eder. Bugün ülkemizde faal 13 tarım satış kooperatifleri birliği ve 306 tarım satış kooperatifi, Türkiye'nin 51 ilinde 325 bin civarında üretici ortağına hizmet götürerek önemli bir görev üstlenmiş bulunmaktadır. ISO'nun açıkladığı ilk 500 büyük sanayi kuruluşu içinde Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (Trakyabirlik), 2017 yılında 113. sırada yer almıştır. Bir başka kooperatif üretici kuruluşu olan Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği (Pankobirlik) iştiraki Konya Şeker 43. sırada, Kayseri Şeker 99. sırada ve Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Birliği iştiraki Gübretaş 226. sırada, Tarım Kredi Yem Sanayi ise 153. sırada yer almaktadır"

İSO'dan arabuluculuk sistemi

İstanbul Sanayi Odası (İSO), iş anlaşmazlıklarını hızlı, ekonomik ve tarafsız bir şekilde çözüme kavuşturan arabuluculuk

sistemini düzenlediği seminerde tanıttı. "Hukuki Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk Sistemi" seminerinde, iş davalarının en yaygın çözüm yönteminin uygulanmasına yönelik detaylı bilgiler oda üyesi sanayicilere aktarıldı.

Arabuluculukta başarı oranı %70

Arabuluculuk Dairesi Başkanı Öztatar, "Aldığım rakama göre, bu başvurular içinde 60 bin dosyada Arabuluculuk'ta anlaşılmış, 29 bin dosyada ise taraflar anlaşamamış, yani yüzde 70 oranında bir başarı var." dedi.

ADALET Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü Arabuluculuk Dairesi Başkanı Hakan Öztatar, 1 Ocak'tan bu yana 155 bin dosyanın Arabuluculuk'a geldiğini belirterek, "Bu yılki hedefimiz yaklaşık 400 bin dosya. Bugün aldığım rakama göre, bu başvurular içinde 60 bin dosyada Arabuluculuk'ta anlaşılmış, 29 bin dosyada ise taraflar anlaşamamış, yani yüzde 70 oranında bir başarı var." dedi.

Öztatar, **Istanbul Sanayi Odası'nın (ISO)** düzenlediği "Hukuki Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk Sistemi" başlıklı toplantıda yaptığı konuşmada, Arabuluculuk sisteminin hukuk dünyasında ciddi etkiler yarattığını, 1 Ocak'tan itibaren bu etkilerin daha fazla görülmeye başladığını ifade etti. Dünyada 160 ülkede Arabuluculuk'un bulunduğunu belirten Öztatar, şunları kaydetti:

"2013 yılında başladığımız bu yolculukta, bu yıl artık patlama noktasına geldik. Bugün itibarıyla 140 bin dava şartı ara buluculuk başvurusu, 15 bin de ihtiyari ara buluculuk başvurusu gelmiş. 1 Ocak'tan bu yana 155 bin dosya Arabuluculuk'a gelmiş. Bu yılki hedefimiz yak-

laşık 400 bin dosya. Bugün aldığım rakama göre, bu başvurular içinde 60 bin dosyada Arabuluculuk'ta anlaşılmış, 29 bin dosyada ise taraflar anlaşamamış, yani yüzde 70 oranında bir başarı var. Güzel istatistik açılan dava oranındaki düşüş oranı... 1 Ocak'tan 1 Haziran'a kadar tüm Türkiye'de iş mahkemelerindeki açılan dava sayısı 24 bin 620 dosya. Geçen yılın aynı zamanında açılan dava sayısı 105 bindi."

ALTERNATİF ÇÖZÜM

Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Musa Heybet de

davaların, Türkiye'de karara bağlanmasının oldukça zaman alması dolayısıyla taraflarda memnuniyetsizlik meydana getirdiğini, sürenin uzamasının yargıya duyulan güveni de azalttığını söyledi.

Heybet, bunu önlemek için adliyelerin büyütülmesi, hakim, savcı sayısının artırılması gibi önlemlerin alındığını belirterek, şunları kaydetti: "Avrupa ülkelerinde, ABD'de gördüğümüz şu; bütün ülkeler, davaları mahkemelerden alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerine doğru kaydırma eğiliminde. Artık biz de bu alternatif uyuşmazlık çözüm

yöntemlerini sistemimizin içinde tam anlamıyla uygulayarak şikayetleri en aza indirmenin yollarına bakmak zorundayız. Davaları mahkemelerden artık bir an önce almamız gerekiyor." **ISO** Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı **İrfan Özhamaratlı** ise iş dünyasının, her gün gerek işçi-işveren ilişkileri gerekse ticari ilişkiler kapsamında birçok hukuki uyuşmazlıkla karşı karşıya kaldığını, adliyelerdeki iş yoğunluğu nedeniyle bu uyuşmazlıkların sebep olduğu davaların beklenenden çok daha uzun sürelerde sonuçlandığını söyledi.

PARA | HABER

Donald Trump

Misilleme harekatı

Türkiye, ABD'ye misilleme yapmaya hazırlanıyor. ABD'den ithal edilen 22 kalem ürüne ek vergi getirilecek. İş dünyası, sorunların müzakereyle çözülmesinden yana. Zira ek vergilerin bumerang etkisi yapma ihtimali var... RAHİME BAŞ UÇAR

ABD'NİN çelik ürünleri ithalatına yüzde 25, alüminyum ürünlerine yüzde 10 ek vergi getirmesinin ardından Türkiye de misilleme için harekete geçti. Dünya Ticaret Örgütü'ne (DTÖ) başvuran Türkiye, 21 Haziran'dan itibaren 22 kalem üründe Amerika'ya ek vergi uygulayacağını duyurdu. Amerika'nın koyduğu ek vergileri kaldırmaması durumunda Türkiye, otomobillerden makineye, iplikten petrokimya ürünlerine kadar birçok üründe yüzde 40 ila yüzde 5 arasında değişen oranlarda ek vergi uygulayacak. Amerikan ürünlerine kapıları iyice kapatmaya hazırlanan Türkiye, yaklaşık 2 milyar dolarlık ithalatı engellemeye çalışacak.

İş dünyasının temsilcileri dünyada korumacılık eğilimlerinin gittikçe yayılmasından rahatsızlık duyuyor. ABD'nin yaptığı yanlıştan dönmelerini bekleyen iş insanları, Türkiye'nin ek vergi uygulamasını da ülke menfaatleri açısından yerinde bir karar olarak niteliyor. Buna karşın iş dünyasının önemli çekinceleri de var. Bunların başında ek vergi uygulamasının kartopu gibi her iki taraf açısından büyümesi olasılığı. Nihayetinde

ABD bizim en çok ithalat yaptığımız dördüncü ülke. Türkiye ABD'den 2017'de 11 milyar 945 milyon dolar ithalat yaptı. ABD aynı zamanda en çok ihracat yaptığımız beşinci ülke. Bu ülkeye 2016'da 6 milyar 623 milyon dolar ihracat yapan Türkiye, ihracatını 2017'de yüzde 30.6 artırarak 8 milyar 654 milyon dolara çıkardı.

"OTOMOTİVİ ETKİLEMEZ"

Türkiye en çok ek vergiyi yüzde 40 oranıyla viski, votka gibi yüksek alkollü içeceklere uygulamayı planlıyor. Alkollü içecekleri yüzde 35 vergi oranıyla otomotiv ürünleri ve motorlu araçlar takip ediyor. Türkiye 2017'de ABD'den 87 milyon dolar tutarında otomotiv ve motorlu araç ithalatı yaptı. Bu ithalatın önünün kesilmesinin özellikle Ford'un Mustang modelini ve Harley Davidson motosikletlerini ve yedek parçalarını etkilemesi bekleniyor.

Otomotiv Yetkili Satıcıları Derneği (OYDER) Yönetim Kurulu Başkanı Murat Şahsuvaroğlu, "ABD kendi çıkarları doğrultusunda kararlar alı-

Murat Şahsuvaroğlu

Adnan DALGAKIRAN / **İSO Başkan** Yardımcısı, Makine ve Aksamları İhracatçıları Birliği Başkanı

"Makinede korumacılık standartlar üzerinden yapılıyor"

Dünyadaki makine firmalarıyla rekabet edebilecek firmalarımız var. Her tür korumacılık dönüyor, bizi vuruyor. Dünya üretiminin yüzde 50'den fazlası Asya'da dönüyor. Üretim demek, makine demek. Çin'den makine aldığımız zaman Türkiye'nin koyduğu vergi yüzde 3 civarında. Ama ben Çin'e, Hindistan'a makine satmak istediğimde yüzde 20-30 gümrüklerle karşılaşıyorum. Böylece

dünya ticaretinin yarısının dışında kalıyoruz. ABD'ye ihracatımız da fazla artmıyor. Bu yılın ilk beş ayında geçen yılın aynı dönemine göre ABD'ye makine ihracatımız yüzde 4.13 artarak 147 milyon 122 bin dolar oldu. Dünyada ticaretin eşit şartlarda olmasını istiyoruz ama dünyada korumacılık eğilimlerin attığını görüyoruz. Makine de korumacılık daha çok standartlar üzerinden yapılıyor. En önemli

standart belirleyen ülke ise Almanya. Biz Avrupa'ya sattığımız makineleri ABD'ye satamıyoruz. Korumacılık, makineye kadar gelirse ciddi boyutlara ulaşmış demektir.

Güçbirliğiyle devler listesine

Türkiye'nin tarım ülkesi olmasını sağlayan en önemli unsur şüphesiz ki çiftçiler. Türk çiftçisi-nin ortak gücü ise kooperatifler. Kooperatif birlikleri çatısı altında yapılan güç-birliği çiftçileri sanayi devleri arasına soktu. **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından açıklanan, **500 Büyük Sanayi Kuruluşu** listesin-de 6 kooperatif birliği yer aldı.

İSO'nun açıkladığı sıralamada Pancar Ekicileri Kooperatifleri Birliği (Pankobirlik) iştiraki Konya Şeker 43. sırada yer aldı ve kendi performansını artırarak sürdürdü. Konya Şeker'in takipçisi Kayseri Şeker 99. sırada yer aldı. **İSO**'nun açıkladığı ilk 500 büyük sanayi kuruluşu içinde Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (Trakyabirlik), 113. sırada yer aldı. Listede Tarım Kredi Yem Sanayi ise 153. sırada yer alırken Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Birliği iştiraki Gübretaş ise kendine 226. sırada yer buldu.

KONYA ŞEKER SEKTÖRÜN LOKOMOTİFİ

Listede en başta yeralan Konya Şeker bir başarı hikayesi olarak dikkatleri çekiyor. Firma bir çiftçi kooperatifi iştirakinin, Türkiye'nin tarımsal sanayi devine dönüşmesinin öyküsünün en canlı göstergesi durumunda. 1954'te üretime başladı. Şirketin büyük hissedarı, 46 bin üreticinin ortak olduğu Konya Pancar Ekicileri Kooperatifi.

2000'li yıllara kadar sadece tek kalem kristal şeker üreten Konya Şeker, bugün bir gıda devri oldu. Konya

Murat Palavar
Şeker'in ardından sıralamada

en yukarıda yer alan kurum Kayseri Şeker. Kurum 2017 yılı cirosu Bir milyar 354 milyon 161 bin TL olarak açıkladı. Kuruluşun sektörde önemli bir yeri var. Son yıllardaki çalışmalarıyla ilerleme kaydeden kurum Türkiye'deki şeker sektörünün ayakta kalması konusunda önemli bir rol üstlendi.

Trakyabirlik, üretici birlikleri klasmanında liste başı sıralamasında 3. sırada yer alıyor. Kuruluş yıllarından günümüze kadar hızlı ve istikrarlı bir gelişme gösteren Trakya Birlik'in kuruluşunda 3 olan Kooperatif sayısı bugün Marmara, Ege ve İç Anadolu Bölgelerinde faaliyetlerini sürdürmekte olan 48 kooperatife yükselmiş durumda. Trakya Birlik ülkemizde üretilen ayçiçeğinin yılda ortalama % 30 - % 50 sini satın alıyor. Kuruluş yıllarında ortaklarından ve ayçiçeği üreticilerinden aldığı ürünleri

depolayıp, uygun fiyat bulduğunda satan kuruluş, ortak ürünlerini değerlendiren, ayrıca üreticinin tohum, gübre, zirai araç-gereç, gibi ihtiyaçlarını karşılayan birlik olarak faaliyetlerini sürdürüyor.

ANADOLU YEMİNİN ÜRETİCİSİ

Üretici kooperatifleri listesinin dördüncü sırasında Tarım Kredi Yem Sanayii geliyor. Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Yem Fabrikaları adında faaliyetlerine başlayan kurum "Tarım Kredi Yem" adı altında birleşti. Türkiye Tarım Kredi Kooperatiflerine bağlı 12 yem fabrikası tek çatı altında faaliyetlerini sürdürüyor. 2013 yılında tescil edilen Tarım Kredi Yem, ana hissedarı Tarım Kredi Kooperatifleri olmakla birlikte çok ortaklı anonim şirket durumunda.

Gübrede Türk imzasını taşıyor

Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Birliği iştiraki Gübretaş listede 226. sırada kendine yer buldu. Yüzde 75'nin Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri Birliği'ne ait şirketin yüzde 25'de halka açık bir durumda. Yılda 985 bin ton katı gübre üretme kapasitesine sahip şirket, 100 bin ton sıvı ve toz gübre üretiyor. 2 limana sahip şirketin satış noktası 2 bin 755. Şirket İran ve Ortadoğu'nun en büyük gübre üretim tesislerinden biri olan Razi Petrokimya'nın sahibi.